

Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2024

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Príčiny a výskyt povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2024	2
2.1 Meteorologické príčiny povodní.....	2
2.2 Hydrologická situácia a výskyt povodní.....	4
3. Zistené nedostatky a návrhy opatrení na odstránenie zistených nedostatkov	20
4. Celkové zhodnotenie obdobia prvého polroka 2024	22
5. Prehľad výdavkov vynaložených na vykonávanie povodňových zabezpečovacích a povodňových záchranných prác, peňažných náhrad a povodňových škôd	24
5.1 Výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác.....	24
5.2 Výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác.....	25
5.3 Vyhodnotenie nároku na peňažnú náhradu	26
5.4 Vyhodnotenie povodňových škôd	26
Zoznam skratiek uvedených vo vlastnom materiáli a v tabuľkovej prílohe.....	27

1. Úvod

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky v spolupráci s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky predkladajú na rokovanie vlády Slovenskej republiky Správu o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2024 (ďalej len „správa“) na základe § 19 ods. 11 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pred povodňami“). Vláda Slovenskej republiky schválila Správu o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca decembra 2023 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 264 z 2. mája 2024.

V správe sú spracované podklady, ktoré vychádzajú zo správ orgánov vykonávajúcich ochranu pred povodňami a Slovenského hydrometeorologického ústavu, z konkrétnych povodňových situácií na území Slovenskej republiky počas prvej polovice roka 2024, a teda nezahŕňajú všetky príčiny povodní. Ďalšie príčiny povodní sú uvádzané v priebežne aktualizovaných Plánoch manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach Slovenskej republiky, ktorý je dostupný na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

2. Príčiny a výskyt povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2024

Na území Slovenska v prvom polroku roka 2024 vznikali povodne s odlišným charakterom. Na základe zhodnotenia hydrologickej situácie, charakteristík príslušných povodí a vývoja meteorologickej situácie možno konštatovať, že počas zimných mesiacov sa vyskytli povodne z topenia sa snehu, zo zrážok v podobe dažďa a snehu, kombinácia topiaceho sa snehu a dažďa, príp. ľadové povodne zapríčinené tvorbou ľadových bariér. Naopak však v letnom období dominujú povodne zapríčinené dažďom, či už z trvalých, alebo z privalových zrážok.

2.1 Meteorologické príčiny povodní

V prvom polroku 2024 dominovali na Slovensku dve významné povodňové situácie, prvá v januári až februári, druhá v júni 2024.

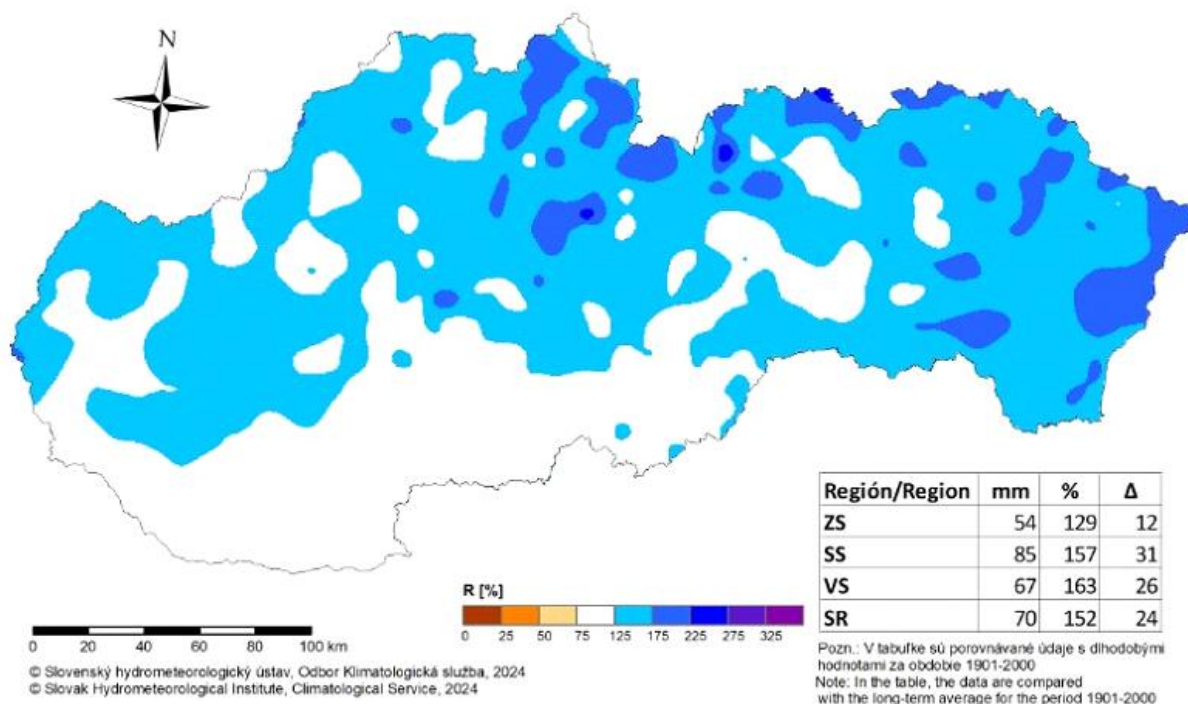
Na začiatku roka 2024 boli povodňové situácie spôsobené výdatnými zrážkami a na niektorých miestach boli spojené s topením snehu. Významné kulminácie boli dosiahnuté na menších vodných tokoch, napr. na Horehroní v Jasení na Jasenienskom potoku (10-ročná voda), vo Visolajoch na Pružínke (5-10 ročná voda), v Dovalove na Dovalovskom potoku (5-ročná voda) na hornom a strednom Považí (viď. obr. 1, tab. 1, tab. 2).

Pri druhej významnej povodňovej situácii bolo trvalými zrážkami zasiahnuté povodie Dunaja, významne Bavorsko s obrovskými škodami na majetku. Na slovenských dunajských staniách boli dosiahnuté I. -II. SPA s významnosťou 2 až 5-ročnej vody. Na ostatných

slovenských vodných tokoch v dôsledku vysokých úhrnov spadnutých zrážok z trvalého dažďa, prehánok a privalových dažďov pri búrkach došlo k vzostupom vodných hladín na menších vodných tokoch vo všetkých hlavných povodiach s dosiahnutím I. - III. SPA, napr. na hornom Hornáde v Hrabušiciach na Bielej vode (20-ročná voda), na strednom Váhu vo Visolajach na Pružinke (10-ročná voda).

Mimoriadne zrážkovo-odtokové udalosti spôsobili tiež výskyt sprievodných povodňových javov mimo vodných tokov. Najčastejšie dochádzalo k vybreženiu miestnych tokov a následnému zaplaveniu územia, vrátane intravilánu zasiahnutých obcí.

Obr. 1: Mapa úhrnov atmosférických zrážok v % normálu (1991-2020) v januári 2024 (zdroj: SHMÚ, 2024)



Tab. 1: Mesačný úhrn atmosférických zrážok na Slovensku v 1. polroku 2024 (zdroj: SHMÚ, 2024)

Povodie	Mesačný úhrn atmosférických zrážok na povodia v 1. polroku 2024 (mm)					
	január	február	marec	apríl	máj	jún
Morava	52	30	45	58	72	91
Nitra	61	56	36	73	83	128
Dunaj	38	23	31	66	65	100
Váh	77	71	45	72	72	124
Hron	67	80	55	71	90	117
Ipeľ	44	51	47	56	85	97
Slaná	44	67	49	52	86	124
Hornád	44	46	48	56	67	124
Bodva	44	49	44	52	79	131
Bodrog	73	52	40	54	56	119
Poprad a Dunajec	78	57	55	60	72	115

Tab. 2: Pomer atmosférických zrážok k dlhodobému normálu v 1. polroku 2024 (%) za obdobie 1991 – 2020
(zdroj: SHMÚ, 2024)

Povodie	Pomer atmosférických zrážok k dlhodobému normálu v 1. polroku 2024 (%) za obdobie 1991 – 2020					
	január	február	marec	apríl	máj	jún
Morava	130	77	106	141	105	123
Dunaj	128	126	78	160	118	174
Nitra	104	71	84	187	103	174
Váh	148	147	84	140	87	156
Hron	129	160	104	137	111	139
Ipel'	108	126	118	127	118	136
Slaná	122	172	122	99	100	130
Hornád	136	129	135	106	76	128
Bodva	138	141	130	103	101	128
Bodrog	167	115	99	106	68	140
Poprad a Dunajec	166	120	108	93	71	99

2.2 Hydrologická situácia a výskyt povodní

Povodie Moravy

Január

Na začiatku mesiaca sa vyskytli na prítokoch Moravy dva výrazné vzostupy hladín zo zrážok z dažďa aj s prekročením I. SPA. Hladina Moravy bola nadpriemerne vysoká ešte z decembra 2023. Vzostup koncom prvej dekády spôsobil prekročenie I. a II. SPA na niektorých profiloch. Následný pokles pokračoval až do 20. januára. V posledných desiatich dňoch prišlo k ďalšiemu postupnému vzostupu a pred koncom mesiaca opäť k poklesu hladín. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol na Morave január extrémne vodný. Myjavské prítoky výrazne až extrémne vodné a malokarpatské prítoky normálne až nadnormálne.

Február

Vo februári hladina Moravy stúpala od 4. do 17. dňa a potom v polovici posledného týždňa z dažďových zrážok na českom povodí. Po zvyšok mesiaca bola v poklese. Jej prítoky boli ustálené. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február nadnormálne vodný. Jej prítoky normálne až podnormálne.

Marec

V marci bola hladina Moravy do konca prvej dekády v miernom poklese, neskôr do 15. marca na vzostupe z dažďa na jej českom povodí a po zvyšok mesiaca v poklese. Obdobný priebeh hladín mali aj malokarpatské a myjavské prítoky. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec na rieke Morava podnormálny na Myjavských prítokoch výrazne podnormálny, na Malokarpatských prítokoch boli prevažne normálne.

Apríl

V apríli hladina Moravy mala klesajúci trend od februára, ale s dvoma vzostupmi 2. apríla a neskôr 22. apríla zo zrážok na jej českom povodí. Na jej prítokoch boli vzostupy zo zrážok takisto na začiatku prvej a potom v priebehu poslednej dekády. Po zvyšok mesiaca boli hladiny na prítokoch v miernom poklese až ustálené. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl na Morave výrazne podnormálny. Jej prítoky boli prevažne suché.

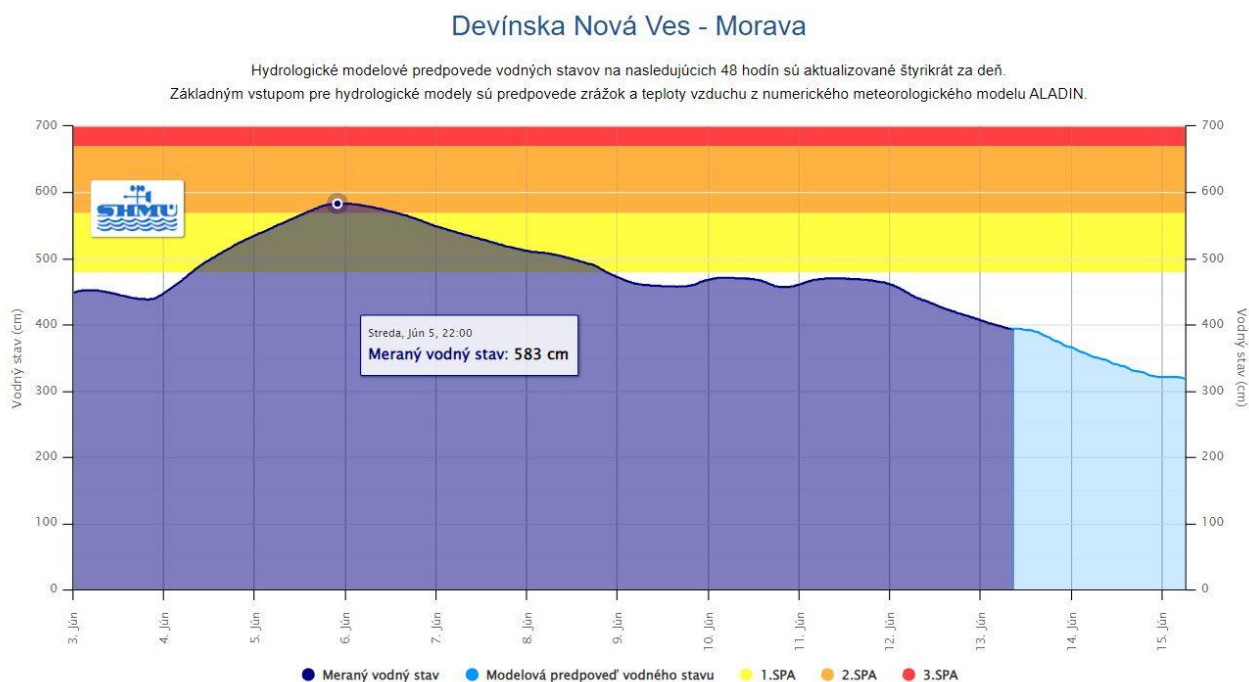
Máj

Hladina Moravy bola na prítokoch prevažne ustálená. Na niektorých vodných tokoch sa vyskytli mierne vzostupy z búrok. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj výrazne podnormálny a na prítokoch výrazne podnormálny až suchý.

Jún

V júni mala hladina Moravy rozkolísaný priebeh. V dolnej časti bola od začiatku mesiaca na vzostupe až výraznom vzostupe spôsobenom vysokou hladinou Dunaja. V stanici Devínska Nová Ves presiahla II. SPA (viď obr. 2). V hornej časti zrážky na povodí v Českej republike spôsobili začiatkom mesiaca takisto výrazný vzostup. Počas mesiaca ešte trikrát v dôsledku postupu ďalších frontov. Vyššie lokálne úhrny z prehánok a búrok sa prejavili aj na viacnásobných vzostupoch na niektorých jej prítokoch. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún na Morave normálne vodný a na jej prítokoch prevažne výrazne podnormálny. Ojedinele nízku vodnosť vylepšovali toky, na ktorých sa prejavili vzostupy spôsobené prehánkami a búrkami, ako Sološnica na Sološnickom potoku a Jablonica na Myjave, kde bola vodnosť z toho to dôvodu normálna až nadnormálna.

Obr. 2: Priebeh vodnej hladiny vo vodomernej stanici Devínska Nová Ves - Morava na vodnom toku Morava v júni 2024 (zdroj: SHMÚ, 2024)



Povodie Dunaja

Január

Začiatkom mesiaca pokračoval pokles hladiny z vlny z konca decembra 2023 s miernym vzostupom koncom prvej dekády a následným poklesom až do začiatku tretej dekády. Počas nej prišlo k ďalšiemu postupnému vzostupu a pred koncom mesiaca opäť k poklesu hladín. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január na Dunaj výrazne vodný.

Február

V februári bola hladina Dunaja ustálená. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február nadnormálny.

Marec

V marci bola hladina Dunaja do polovice mesiaca v miernom poklese a neskôr ustálená. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec normálny.

Apríl

V apríli bola hladina Dunaja prevažne ustálená a v druhej dekáde v miernom poklese. Mierny vzostup bol na začiatku prvého týždňa a potom v polovici druhej dekády. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl na Dunaji podnormálny.

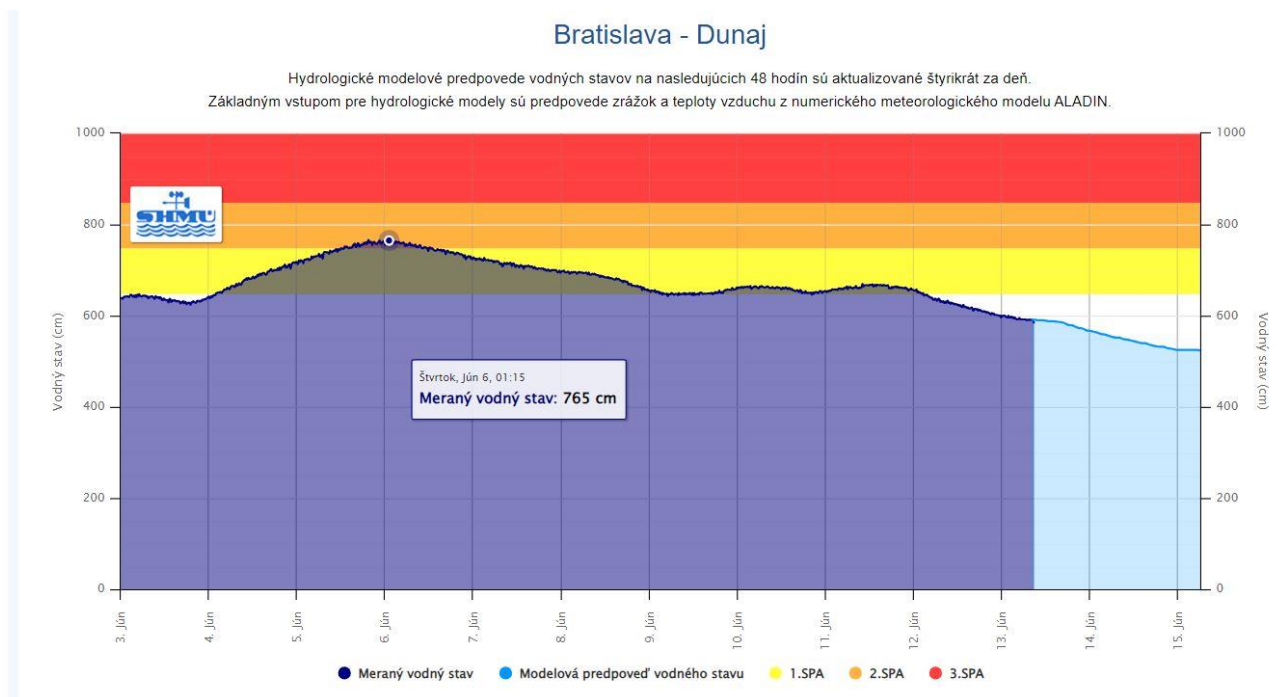
Máj

Mierny vzostup až vzostup bol na Dunaji v druhej polovici prvej dekády a na začiatku tretej. Po zvyšok mesiaca bola hladina prevažne ustálená. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj na Dunaji podnormálny.

Jún

V júni hladina Dunaja (vid' obr. 3) hneď na začiatku mesiaca výrazne stúpila zo zrážkovo výdatného frontu, ktorý zasiahol najmä nemecké, ale aj rakúske povodie. Hladina postupne kulminovala 5. júna v Devíne až 7. júna v Štúrove na úrovni I. SPA v Devíne, Medveďove a Komárne a nad II. SPA v Bratislave a Štúrove. Následný pokles sa zastavil 9. až 10. júna a nasledoval opäť pokles do 17. júna. Potom bola hladina prevažne ustálená. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún na Dunaji nadnormálny.

Obr. 3: Priebeh vodnej hladiny vo vodomernej stanici Bratislava na vodnom toku Dunaj v júni 2024
(zdroj: SHMÚ, 2024)



Povodie Váhu (bez Nitry)

Január

Na strednom a hornom Váhu boli v prvom januárovom týždni zaznamenané zvýšené hladiny s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január na strednom úseku Váhu aj s jeho prítokmi nadnormálne vodný, na hornom úseku Váhu extrémne vodný, na prítokoch horného Váhu výrazne vodný.

Na začiatku mesiaca bola hladina na dolnom úseku Váhu zvýšená a neskôr v poklese. Na jeho prítokoch bol vzostup začiatkom mesiaca a neskôr v miernom poklese až poklese. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január na dolnom úseku Váhu extrémne vodný a na jeho prítokoch nadnormálne až výrazne vodný.

Február

Na strednom a hornom Váhu boli v prvej polovici februára zaznamenané zvýšené hladiny s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február na strednom úseku Váhu nadnormálne vodný, na jeho prítokoch normálne vodný, na hornom úseku Váhu extrémne vodný a na jeho prítokoch výrazne vodný.

Vo februári boli hladiny na prítokoch dolného Váhu prevažne ustálené. Hladina na dolnom Váhu stúpala od polovice prvého týždňa do 13. februára z dotekania z vyššie položeného úseku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február na dolnom úseku Váhu extrémne vodný a na jeho prítokoch normálny až podnormálny.

Marec

V marci boli hladiny na vodných tokoch v povodí horného a stredného Váhu prevažne ustálené so zvýšenými vodnými stavmi na prítokoch hornej časti horného Váhu z dôvodu topenia snehovej pokrývky v pohoriach. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec v povodiach stredného Váhu extrémne suchý až suchý, v povodiach hornej časti horného Váhu normálne vodný až extrémne vodný. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA.

V marci boli hladiny na prítokoch dolného Váhu do konca prvej dekády ustálené. Neskôr počas dvoch dní boli vo vzostupoch až výrazných vzostupoch a následnom poklese a po zvyšok mesiaca v miernom poklese. Na Blatine v Pezinku hladina prekročila hodnotu I. SPA. Hladina na dolnom Váhu bola ustálená v rámci manipulácií. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec na dolnom úseku Váhu normálny a na jeho prítokoch suchý až výrazne podnormálny.

Apríl

Na začiatku mesiaca boli vplyvom tekutých zrážok a topenia snehovej pokrývky v pohoriach na prítokoch horného Váhu zaznamenané vzostupy. Krátkodobé prekročenia I. SPA sa vyskytli na dvoch vodomerných staniách. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl v povodiach stredného Váhu suchý až podnormálny, v povodiach horného a stredného Váhu normálne vodný až výrazne vodný.

V apríli sa na prítokoch dolného Váhu vyskytli štyri dni so situáciami, kedy boli ich hladiny v miernom až výraznom vzostupe v závislosti od zasiahnutia územia zrážkami a to 1., 15., 19. a 24. apríla. Po zvyšok mesiaca boli v ustálenom stave. Hladina na dolnom Váhu bola ustálená v rámci manipulácií. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol dolný úsek Váhu normálny až podnormálny a jeho prítoky prevažne výrazne podnormálne.

Máj

V máji boli hladiny na vodných tokoch v povodí horného a stredného Váhu prevažne ustálené, lokálne ovplyvnené vzostupmi zo zrážkovo výdatných búrok. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj na vodných tokoch v povodí horného a stredného Váhu prevažne extrémne suchý až podnormálny.

V máji sa na prítokoch dolného Váhu vyskytli vzostupy v priebehu konca druhej dekády a do polovice tretej dekády z prehánok a búrok. Do polovice mesiaca boli hladiny prevažne v miernom poklese. Na dolnom Váhu bola hladina ustálená v rámci manipulácií. Bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj na dolnom úseku Váhu podnormálny a na jeho prítokoch podnormálny až výrazne podnormálny.

Jún

V júni boli hladiny na vodných tokoch v povodí horného a stredného Váhu rozkolísané, ovplyvnené výraznými úhrnmi z trvalého dažďa a z lokálnych búrok. V prvej dekáde mesiaca boli zaznamenané výrazné vzostupy vodných hladín s prekročením I. SPA na dvoch monitorovaných vodných tokoch v povodí Oravy. Na konci mesiaca boli zaznamenané I. SPA na dvoch monitorovaných vodných tokoch v povodí stredného Váhu. Na základe hodnotenia

priemerných mesačných prietokov bol jún v povodí horného a stredného Váhu suchý až normálne vodný.

V júni sa na prítokoch dolného Váhu vyskytli vzostupy a následné poklesy na niektorých vodných tokoch najmä v prvej polovici mesiaca z prehánok a búrok. Po zvyšok mesiaca boli hladiny prevažne ustálené. Na dolnom Váhu bola hladina ustálená v rámci manipulácií. Krátkodobo nad III. SPA bola hladina prekročená v Píle na Gidre 3. júna. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún na dolnom úseku Váhu podnormálny až normálne vodný. Na jeho prítokoch v závislosti od zasiahnutia povodia intenzívnymi prívalovými zrážkami bol nadnormálne až extrémne vodný (Horné Orešany vodný tok Parná), ale naopak aj výrazne podnormálny až suchý (Pezinok tok Blatina, resp. Buková vodný tok Trnávka).

Povodie Nitry

Január

V januári bola hladina Nitry a Žitavy a ich prítokov do viac ako polovice prvej dekády vo viackrát po sebe sa opakujúcich výrazných vzostupoch z dažďových zrážok a neskôr v mesiaci v poklese. Hladiny na viacerých staniciach dosiahli I. SPA, v Novákoch na Lehotskom potoku II. SPA. Na Bebrave bola hladina na začiatku mesiaca v miernom vzostupe a neskôr v miernom poklese až ustálená. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január na vodných tokoch v povodí Nitry prevažne extrémne vodný.

Február

Vo februári hladina Nitry a jej prítokov výrazne stúpila na začiatku druhej a v polovici poslednej dekády z dažďových zrážok. Na viacerých profiloch boli zaznamenané I. a II. SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február na vodných tokoch v pramennej oblasti výrazne až extrémne vodný. V nižšie položených úsekoch nadnormálny.

Marec

V marci bola hladina Nitry, Žitavy a ich prítokov prevažne v miernom poklese. Len na začiatku mesiaca, a potom v jeho závere sa vyskytli vzostupy hladín z dažďa, bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec prevažne výrazne podnormálny. Na Žitave normálny. Na ľavostranných prítokoch v pramennej oblasti Nitry až suchý.

Apríl

V apríli bola hladina Nitry ustálená až v miernom poklese. Výrazné vzostupy z frontálnych zrážok boli 2., 15. a 24. apríla, kedy hladiny väčšiny vodných tokov v povodí výrazne stúpili. Na Handlovke v Handlovej bol prekročený I. SPA. Na ostatných vodných tokoch bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl na Nitre a jej prítokoch podnormálny až normálny. Na Žitave a jej prítokoch prevažne výrazne vodný.

Máj

V máji bola hladina Nitry ustálená až v miernom poklese. Len v závere mesiaca, v jeho poslednej dekáde boli hladiny vodných tokov v povodí Nitry a Žitavy viackrát na vzostupe, aj výraznom a následnom poklese, ktorý bol spôsobený prehánkami a búrkami. Na Handlovke

v Handlovej bol dvakrát počas troch dní prekročený I. SPA. Na ostatných vodných tokoch bez SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj na Nitre podnormálny. Na Žitave normálny. Na prítokoch Nitry podnormálny až výrazne podnormálny.

Jún

V júni najmä v prvej polovici mesiaca mali hladiny Nitry a jej prítokov veľmi rozkolísaný priebeh v dôsledku prechodu zrážkovo výrazných frontov a sprievodných výdatných prehánok a búrok. To sa prejavilo na výrazných vzostupoch hladín aj s dosiahnutím prevažne I. a II. SPA. III. SPA prekročila hladina Lehotského potoka v Novákoch 10. júna. Vzostup hladín niektorých tokov bol aj v poslednom týždni. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún v pramennej oblasti Nitry podnormálny, na ostatných tokoch normálny až nadnormálny. Na Žitave výrazne vodný a na Chvojnici (okres Prievidza) extrémne vodný.

Povodie Hrona

Január

Vplyvom tekutých zrážok a topenia snehu došlo v prvej dekáde mesiaca k výrazným vzostupom vodných hladín a k opakovaným dosiahnutiam I. SPA v deviatich vodomerných staniaciach naprieč celým povodím. Povodňová aktivita bola na hlavnom vodnom toku Hrona (šesť staníc) a tiež na prítokoch Bystrica, Slatina a Podlužianka, kde neboli prekročené hodnoty 1-ročného prietoku. Jedine v stanici Harmanec-Papiereň na vodnom toku Bystrica bola dosiahnutá hodnota 2-ročného prietoku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január extrémne vodný.

Február

Vplyvom tekutých zrážok a topenia snehu došlo na pravostranných prítokoch horného Hrona a na hlavnom vodnom toku v druhej dekáde mesiaca k výrazným vzostupom vodných hladín a k dosiahnutiam I. SPA v desiatich vodomerných staniaciach a II. SPA v staniaciach Mýto pod Ďumbierom – Štiavnička; Jasenie – Jasenienský potok a Banská Bystrica – Hron. Výhradne vplyvom tekutých zrážok došlo na hlavnom toku Hrona v druhej dekáde mesiaca k výrazným vzostupom vodných hladín a k dosiahnutiam I. SPA vo vodomernej stanici Hronské Kľačany – Podlužianka. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február extrémne vodný na Hrone a na Slatine výrazne vodný (ovplyvnené manipuláciami na VD Môťová).

Marec

V marci bola hladina Hrona prevažne ustálená so zvýšenými vodnými stavmi na prítokoch horného Hrona z dôvodu kladných teplôt vzduchu a topenia snehovej pokrývky v Nízkych Tatrách, Veľkej Fatre, Slovenskom rudohorí a Kremnických vrchoch. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec v povodí Hrona normálny až výrazne vodný a na Slatine bol suchý pre manipulácie na VN Môťová. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA.

Apríl

V úvode mesiaca tekuté zrážky, kladné teploty vzduchu a topenie snehovej pokrývky v Nízkych Tatrách na pravostranných prítokoch horného Hrona spôsobili krátkodobé prekročenie I. SPA v Mýte pod Ďumbierom na vodnom toku Štiavnička. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl v povodí Hrona výrazne podnormálne až podnormálne vodný a v povodí Slatiny suchý (ovplyvnené manipuláciami na VD Môt'ová).

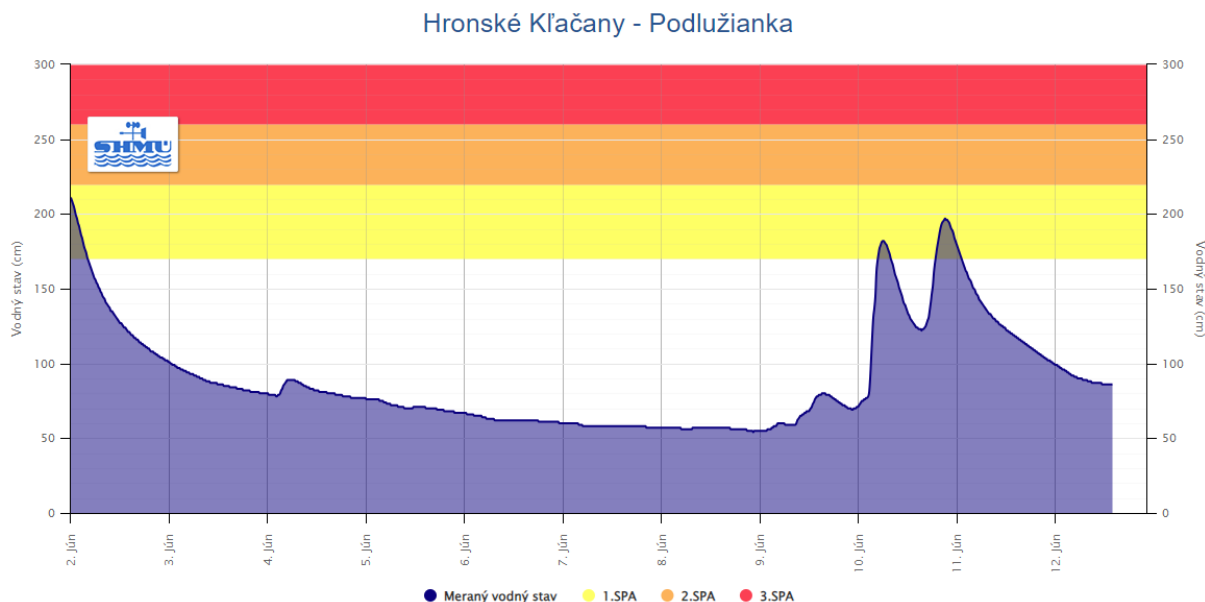
Máj

V máji bola hladina Hrona ovplyvnená lokálnymi búrkovými situáciami v druhom, štvrtom a piatom týždni mesiaca. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj výrazne podnormálne vodný v povodí Hrona a suchý v povodí Slatiny z dôvodu manipulácií na VN Môt'ová.

Jún

V júni bola hladina Hrona výrazne ovplyvnená lokálnymi búrkovými situáciami vo všetkých týždňoch mesiaca. Ich vplyvom došlo v prvej dekáde mesiaca k výraznému vzostupu vodných hladín s prekročením SPA na pravostranných prítokoch dolného Hrona zo Štiavnických vrchov. I. SPA bol dosiahnutý opakovane v profile Hronské Kľačany – Podlužianka (vid' obr. 4). Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún normálne vodný.

Obr. 4: Priebeh vodnej hladiny vo vodomernej stanici Hronské Kľačany na vodnom toku Podlužianka v júni 2024 (zdroj: SHMÚ, 2024)



Povodie Ipľa

Január

Na monitorovaných vodných tokoch boli zaznamenané dva I. SPA vo vodomernej stanici Prša na vodnom toku Suchá a v Horných Semerovciach na Štiavnici, kde neboli dosiahnuté hodnoty 1-ročného prietoku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január extrémne vodný.

Február

Výhradne vplyvom tekutých zrážok došlo na pravostrannom prítoku Ipľa – na Štiavnici v druhej dekáde mesiaca k výrazným vzostupom vodných hladín a k dosiahnutiu II. SPA v profile Horné Semerovce a I. SPA v profile Hontianske Nemce. Na konci mesiaca vplyvom tekutých zrážok došlo k prekročeniu I. SPA v stanici Prša – Suchá. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február výrazne vodný.

Marec

V marci bola hladina Ipľa prevažne ustálená. Prietoky neboli ovplyvnené topením snehu, lebo súvislá snehová pokrývka úplne absentovala počas celého mesiaca. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec normálne vodný.

Apríl

V apríli bola hladina Ipľa prevažne ustálená. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl podnormálne vodný.

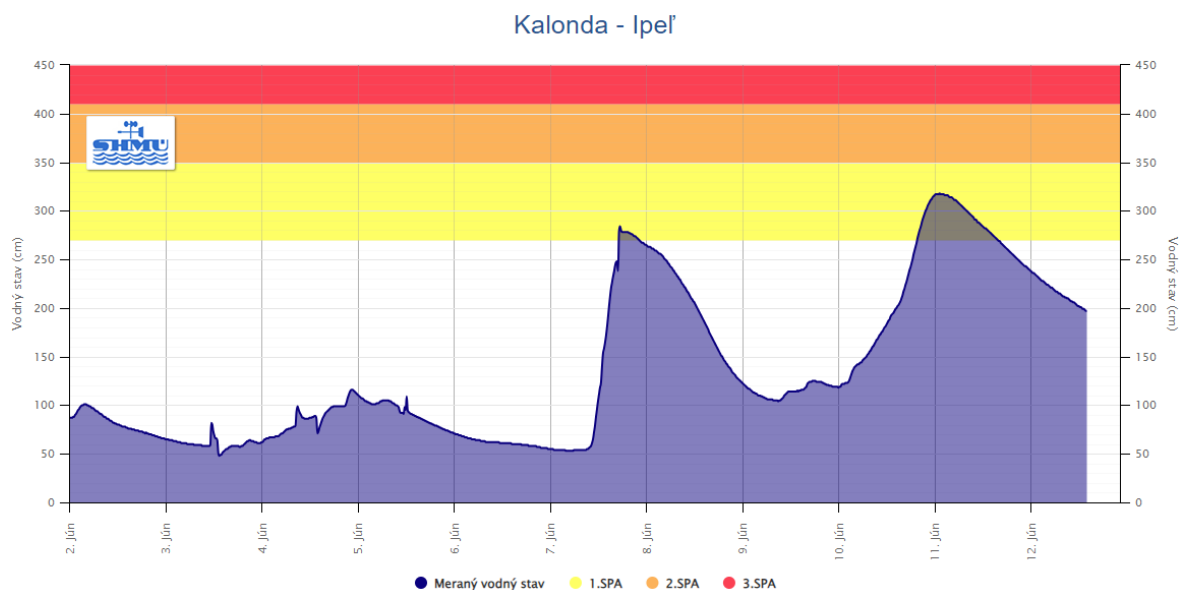
Máj

V máji bola hladina Ipľa ovplyvnená lokálnymi búrkovými situáciami v druhom, štvrtom a piatom týždni mesiaca. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj podnormálne vodný.

Jún

V júni bola hladina Ipľa výrazne ovplyvnená lokálnymi búrkovými situáciami vo všetkých týždňoch mesiaca. Ich vplyvom došlo v prvej polovici mesiaca k výraznému vzostupu vodných hladín s prekročením SPA na pravostranných prítokoch Ipľa a na strednom Ipli. II. SPA bol dosiahnutý vo vodomerných profiloch Prša – Suchá, Želovce – Krtíš, Kosihy nad Ipľom – Veľký potok, Sazdice – Búr a I. SPA bol dosiahnutý opakovane v Kalonde na Ipli (viď obr. 5). 5-ročný kulminačný prietok bol dosiahnutý v profiloch Želovce a Sazdice. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún výrazne až extrémne vodný.

Obr. 5: Priebeh vodnej hladiny vo vodomernej stanici Kalonda na vodnom toku Ipeľ v júni 2024
(zdroj: SHMÚ, 2024)



Povodie Slanej

Január

V januári bola hladina Slanej a Rimavy prevažne ustálená s minimálnymi vplyvmi ľadových úkazov, ktoré sa vyskytli len v horných častiach povodia na horských vodných tokoch. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január extrémne vodný.

Február

Vplyvom tekutých zrážok a topenia snehu došlo na väčšine tokov v druhej dekáde mesiaca k výrazným vzostupom vodných hladín a k dosiahnutiu I. SPA v profiloch Dobšiná – Dobšinský potok; Bretka – Muráň; Gemerská Ves – Turiec a Behynce – Turiec. Výhradne vplyvom tekutých zrážok došlo na Muráni a Turci v druhej dekáde mesiaca k výrazným vzostupom vodných hladín a k dosiahnutiu I. SPA vo vodomernej stanici Behynce – Turiec. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február extrémne vodný.

Marec

V marci bola hladina Slanej prevažne ustálená. Prietoky neboli ovplyvnené topením snehu, lebo súvislá snehová pokrývka úplne absentovala počas celého mesiaca. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec výrazne vodný až extrémne vodný v povodí Slanej (ovplyvnený prevodom vody z povodia Hnilca) a normálny až nadnormálny v povodí Rimavy.

Apríl

V apríli bola hladina Slanej prevažne ustálená. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl v povodí Slanej nadnormálne až normálne vodný (ovplyvnené prevodom vody z povodia Hnilca) a v povodí Rimavy normálny až podnormálny.

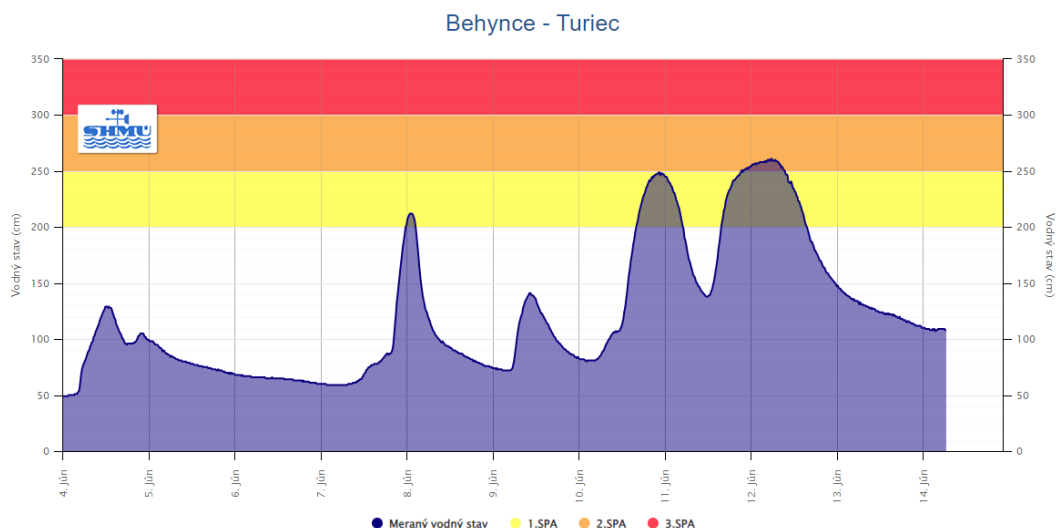
Máj

V máji bola hladina Slanej a Rimavy ovplyvnená lokálnymi búrkovými situáciami v druhom, štvrtom a piatom týždni mesiaca. Na monitorovaných vodných tokoch nebol zaznamenaný žiadny SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj podnormálne vodný v povodí Slanej a výrazne podnormálny až podnormálny v povodí Rimavy.

Jún

V júni bola hladina Slanej výrazne ovplyvnená lokálnymi búrkovými situáciami vo všetkých týždňoch mesiaca. Ich vplyvom došlo v druhej dekáde mesiaca k výraznému vzostupu vodných hladín s prekročením SPA v strednej a dolnej časti povodia Slanej. II. SPA bol dosiahnutý na vodnom toku Turiec v profiloch Gemerská Ves a Behynce (viď obr. 6) s hodnotou 2 až 5-ročného kulminačného prietoku. I. SPA bol dosiahnutý v štyroch vodomerných staniách. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún normálne až extrémne vodný.

Obr. 6: Priebeh vodnej hladiny vo vodomernej stanici Behynce na vodnom toku Turiec v júni 2024
(zdroj: SHMÚ, 2024)



Povodie Hornádu

Január

V prvých dňoch roka 2024 bolo na Slovensku nadnormálne teplé počasie sprevádzané výdatnými tekutými zrážkami. V kombinácii s nasýtenosťou povodia, ktorá bola spôsobená

zrážkami spadnutými na konci predchádzajúceho roku a topenia sa snehovej pokrývky, došlo na začiatku januára k vzostupom vodných hladín na Olšave a Toryse. V Bohdanovciach a v Košických Olšanoch bol opakovane dosiahnutý I. SPA. Priebeh vodných hladín pod vodnou nádržou Ružín bol ovplyvnený manipuláciami a práve toto bolo príčinou opakovaného dosiahnutia I. SPA v Kysaku na Hornáde. Kulminačné prietoky boli nižšie ako je hodnota 1-ročného maximálneho prietoku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január v povodí Hornádu extrémne vodný.

Február

V dôsledku výdatných tekutých zrážok spadnutých na začiatku druhej dekády februára, došlo na vodných tokoch v povodí Hornádu k vzostupu vodných hladín. SPA boli dosiahnuté na Hnilci, Olšave, Hornáde a Toryse. I. SPA v Kysaku na Hornáde bol spôsobený manipuláciou na VD Ružín. V Stratenej na Hnilci bol dosiahnutý II. SPA a po prechodnom poklese bol na konci mesiaca opäť dosiahnutý I. SPA. Maximálny kulminačný prietok vo februári v Stratenej bol dosiahnutý 12.2. a bol na úrovni 2-ročného maximálneho prietoku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február nadnormálny až extrémne vodný.

Marec

V marci na väčšine tokov prevládala ustálenosť vodných hladín. Iba na začiatku druhej dekády mesiaca v dôsledku výdatných zrážok došlo k miernym vzostupom. I. SPA bol dosiahnutý 12.3. vo vodomernej stanici Stratená na toku Hnilce. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec v povodí Torysy podnormálny až výrazne podnormálny, v povodí Hornádu a Hnilca nadnormálny.

Apríl

Na začiatku apríla v dôsledku vysokých úhrnov spadnutých zrážok došlo na vodných tokoch v povodí Hornádu k vzostupu až výraznému vzostupu vodných hladín. 2.4. bol prekročený I. SPA vo vodomernej stanici Demjata na toku Sekčov a 3.4. v Košických Olšanoch na Toryse. Kulminačné prietoky boli nižšie ako je hodnota 1-ročného maximálneho prietoku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl podnormálny až výrazne podnormálny.

Máj

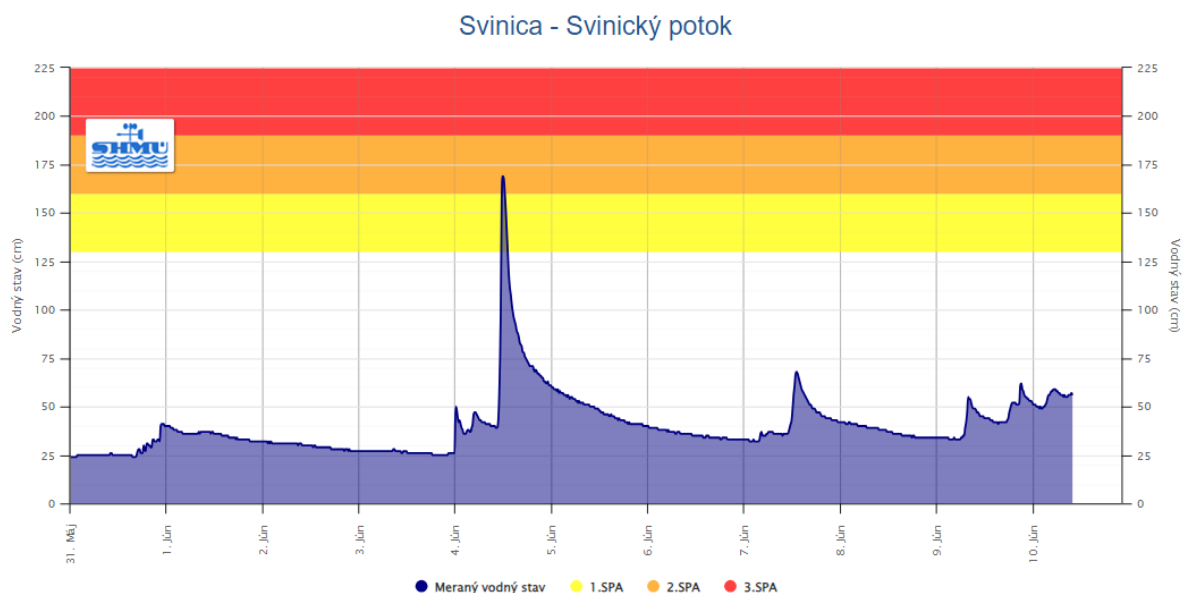
V máji neboli v povodí Hornádu zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj výrazne podnormálny až suchý.

Jún

V prvej polovici júna v dôsledku vysokých úhrnov spadnutých zrážok z trvalého dažďa, prehánok a privalových dažďov pri búrkach došlo k vzostupom vodných hladín na vodných tokoch v povodí Hornádu. I. SPA boli dosiahnuté v siedmich vodomerných staniách na Hnilci, Toryse, Svinickom potoku, Olšave a na Hornáde. Priebeh vodných hladín pod vodnou nádržou Ružín bol ovplyvnený manipuláciami, a práve toto bolo príčinou dosiahnutia I. SPA na Hornáde v Kysaku, v Košiciach a v Ždani. Na Hnilci a na Svinickom potoku bol I. SPA dosiahnutý opakovane. II. SPA bol dosiahnutý v dvoch vodomerných staniách v Hrabušiciach na Veľkej Bielej Vode a vo Svinici na Svinickom potoku (viď obr. 7). Maximálny kulminačný prietok v júni bol dosiahnutý v Hrabušiciach na Veľkej Bielej Vode a bol na úrovni

20-ročného maximálneho prietoku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún normálny až nadnormálny, miestami na malých vodných tokoch výrazne vodný.

Obr. 7: Priebeh vodnej hladiny vo vodomernej stanici Svinica na vodnom toku Svinický potok v júni 2024
(zdroj: SHMÚ, 2024)



Povodie Bodvy

Január

V januári v povodí Bodvy neboli zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január v povodí Bodvy extrémne vodný.

Február

Vo februári neboli v povodí Bodvy zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol február extrémne vodný.

Marec

V marci neboli v povodí Bodvy zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na vodných tokoch prevládala ustálenosť vodných hladín.

Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec normálny až nadnormálny.

Apríl

V apríli v povodí Bodvy neboli zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl podnormálny až výrazne podnormálny.

Máj

V máji neboli v povodí Bodvy zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj výrazne podnormálny až suchý.

Jún

V júni v povodí Bodvy neboli zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún na Bodve nadnormálny, na Ide výrazne až extrémne vodný.

Povodie Bodrogu

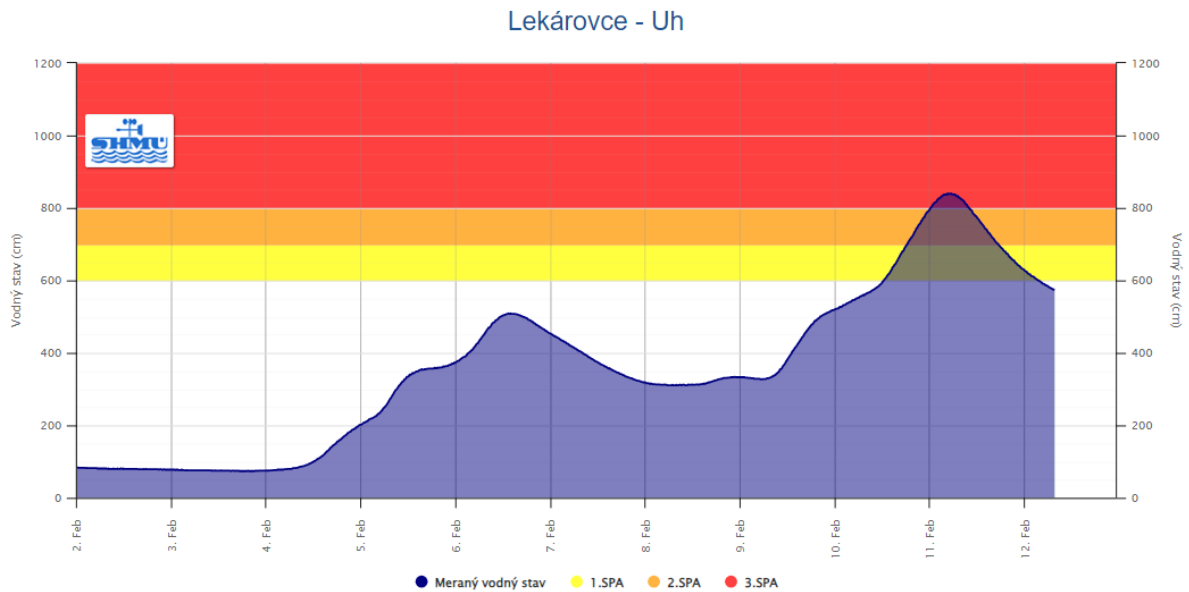
Január

V prvých dňoch roka 2024 bolo na Slovensku nadnormálne teplé počasie sprevádzané výdatnými tekutými zrážkami. V kombinácii s nasýtenosťou povodia, ktorá bola spôsobená zrážkami spadnutými na konci predchádzajúceho roku, a topenia sa snehovej pokrývky došlo na začiatku januára k vzostupom vodných hladín. II. SPA boli dosiahnuté na Roňave a na Bodrogu, I. SPA na Laborci. V dôsledku ďalších intenzívnych zrážok na prelome druhej a tretej dekády januára, po prechodnom poklese vodných hladín, došlo opäť k dosiahnutiu I. SPA na Uhu, Laborci a Bodrogu. Na Latorici sa s malými prestávkami od začiatku decembra 2023 udržiavala vodná hladina na úrovni II. SPA. Maximálny kulminačný prietok v januári na Latorici bol dosiahnutý 8.1. a bol na úrovni 1 až 2-ročného maximálneho prietoku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január výrazne až extrémne vodný.

Február

V dôsledku výdatných tekutých zrážok spadnutých na začiatku februára došlo na vodných tokoch v povodí Bodrogu k vzostupu vodných hladín. I. SPA na začiatku mesiaca boli dosiahnuté na vodných tokoch Kamenec a Laborec. Ďalšia vlna výdatných zrážok spadnutých na prelome prvej a druhej dekády mesiaca na našom území a na území západnej Ukrajiny spôsobila po prechodných poklesoch opätovné vzostupy vodných hladín. I. SPA boli dosiahnuté na vodných tokoch Udava, Okna, Ulička, Výrava a Laborec. II. SPA boli dosiahnuté v Ižkovciach na Laborci, vo Veľkých Kapušanoch na Latorici a v Strede nad Bodrogom na Bodrogu. Na Latorici po prechodnom poklese bol na konci mesiaca opäť dosiahnutý II. SPA. Maximálny kulminačný prietok vo februári na Latorici bol dosiahnutý 14.2. a bol na úrovni 5-ročného maximálneho prietoku. III. SPA bol dosiahnutý v Lekárovciach na Uhu (viď obr. 8).

Obr. 8: Priebeh vodnej hladiny vo vodomernej stanici Lekárovce na vodnom toku Uh vo februári 2024
(zdroj: SHMÚ, 2024)



Marec

V marci na väčšine tokov v povodí Bodrogu prevládala ustálenosť vodných hladín. Výnimkou bol dolný Laborec, Latorica a Bodrog, kde hladiny po februárovej povodňovej vlně v priebehu mesiaca výrazne klesali. Na začiatku mesiaca na Latorici ešte pretrvával II. SPA a na Bodrogu I. SPA. V prvej dekáde mesiaca vodné hladiny aj tu klesli pod úroveň SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec na väčšine vodných tokov v povodí Bodrogu výrazne podnormálny až suchý, na Latorici normálny, na Bodrogu podnormálny.

Apríl

Na začiatku apríla v dôsledku vysokých úhrnov spadnutých zrážok došlo na vodných tokoch v povodí Bodrogu k vzostupu až výraznému vzostupu vodných hladín. 2.4. bol prekročený I. SPA vo vodomernej stanici Kľušovská Zábava na vodnom toku Šibská voda, Bardejovská Dlhá Lúka na vodnom toku Kamenec a Giraltovce na vodnom toku Radomka. Kulminálny prietok na Radomke bol na úrovni 1 až 2-ročného maximálneho prietoku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl podnormálny až výrazne podnormálny.

Máj

V máji neboli v povodí Bodrogu zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj výrazne podnormálny až suchý.

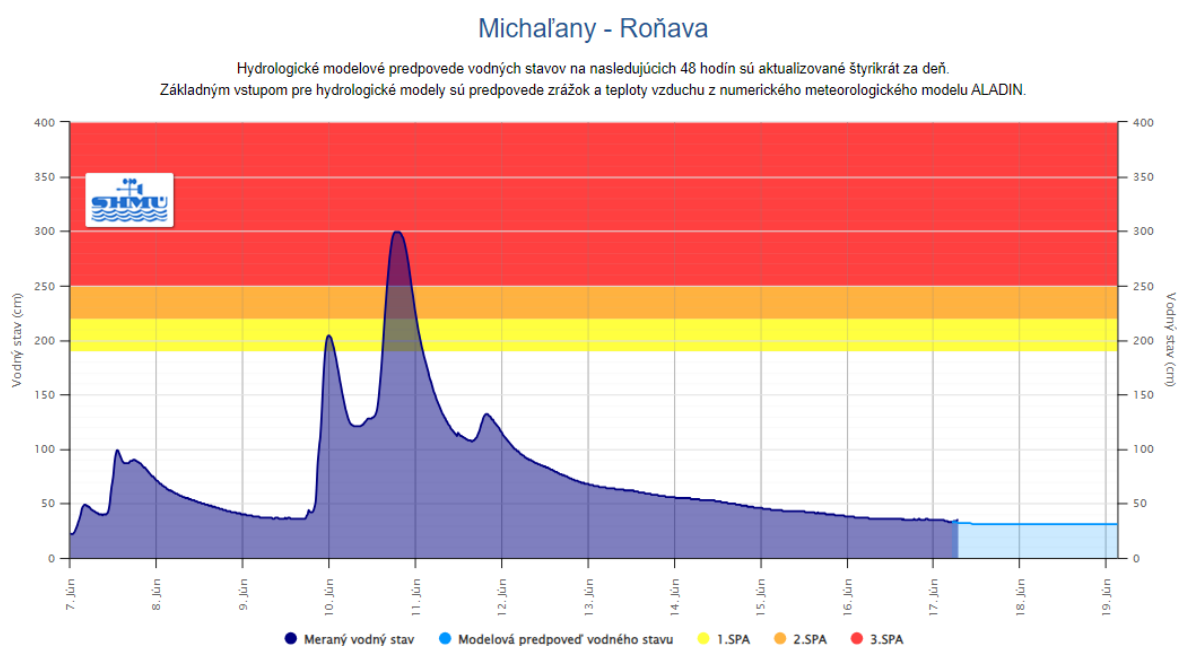
Jún

V prvej polovici júna v dôsledku vysokých úhrnov spadnutých zrážok z trvalého dažďa, prehánok a príválových dažďov pri búrkach došlo k vzostupom vodných hladín na vodných tokoch v povodí Bodrogu. Na konci prvej dekády bol I. SPA dosiahnutý na Chlmci a na Roňave v Michal'anoch v priebehu dvoch dní I. SPA a po prechodnom poklese aj III. SPA (viď. obr. 9).

Kulminačné prietoky v obidvoch staniaciach boli na úrovni 1 až 2-ročného maximálneho prietoku.

Na začiatku tretej dekády intenzívne zrážky pri búrkach opäť spôsobili vzostup vodných hladín. I. SPA bol dosiahnutý znova v Zemplínskom Branči na vodnom toku Chlmec a III. SPA v Michal'anoch na toku Roňava. Kulminačné prietoky v obidvoch staniaciach boli na úrovni 1-ročného maximálneho prietoku. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún v povodí Tople normálny, v povodí Ondavy a horného Laborca výrazne podnormálny, v dolnej časti povodia Bodrogu normálny až nadnormálny.

Obr. 9: Priebeh vodnej hladiny vo vodomernej stanici Michal'any na vodnom toku Roňava v júni 2024
(zdroj: SHMÚ, 2024)



Povodie Popradu a Dunajca

Január

V januári v povodí Popradu a Dunajca neboli zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol január nadnormálny až extrémne vodný.

Február

V dôsledku oteplenia a výdatných zrážok na začiatku februára boli na vodných tokoch v povodí Popradu a Dunajca zaznamenané mierne vzostupy vodných hladín. I. SPA bol dosiahnutý vo vodomernej stanici Červený Kláštor – kúpele na vodnom toku Lipník, kde hodnota kulminačného prietoku bol na úrovni 1-ročného maximálneho prietoku.

Marec

V marci neboli v povodí Popradu a Dunajca zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na vodných tokoch prevládala ustálenosť vodných hladín. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol marec v povodí Dunajca normálny až extrémne vodný, v povodí Popradu normálny.

Apríl

V apríli v povodí Popradu a Dunajca neboli zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol apríl v povodí Dunajca normálny, v povodí Popradu normálny až nadnormálny, na menších prítokoch výrazne podnormálny.

Máj

V máji neboli v povodí Popradu a Dunajca zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol máj výrazne podnormálny až suchý, v hornej časti Popradu normálny.

Jún

V júni neboli v povodí Popradu a Dunajca zaznamenané povodňové situácie s dosiahnutím SPA. Na základe hodnotenia priemerných mesačných prietokov bol jún v povodí Dunajca výrazne podnormálny, v povodí Popradu podnormálny až normálny.

3. Zistené nedostatky a návrhy opatrení na odstránenie zistených nedostatkov

Počas povodní v období od januára do konca júna 2024 bolo na základe podkladov poskytnutých orgánmi vykonávajúcimi ochranu pred povodňami v povodňami zasiahnutých oblastiach zistených viacero nedostatkov:

- nepostačujúca, znefunkčnená či absentujúca sieť rigolov, priekop, priepustov cestných komunikácií a dažďovej kanalizácie na odvádzanie vôd z povrchového odtoku,
- výškové osadenie mostných telies, prietočná kapacita, upchaté priepusty pod cestami, zanesené odvodňovacie rigoly, chýbajúce, resp. plytké rigoly pri miestnych komunikáciách, nezabezpečené zachytávanie prívalových vôd z poľných ciest,
- zanesenie korýt vodných tokov, zanesenie dažďovej kanalizácie,
- nepostačujúca údržba vodných tokov, horských bystrín (v úsekoch s umiestneným potrubím) a brehových porastov ich správcami hlásená zo strany obcí,
- sťažené podmienky pre záchranné práce v noci,
- oneskorené informácie o vyhlásení a odvolaní SPA v mnohých prípadoch žiadne nahlasovanie vyhlásenia a následného odvolania povodňovej aktivity príslušnými povodňovými komisiami obcí, resp. miest správcovi vodných tokov a povodia,
- nedodržiavanie ustanovenia § 30 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) – „*vlastník, správca alebo nájomca poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov je povinný ich obhospodarovať takým spôsobom, ktorý nielen zachová vhodné podmienky na výskyt vôd, ale aj napomáha zlepšovaniu vodných pomerov; je povinný*

najmä zabráňovať škodlivým zmenám odtokových pomerov, splavovaniu pôdy a dbať o udržiavanie pôdnej vody a o zlepšenie retenčnej schopnosti územia“.

Ďalším nedostatkom, ktorý nebol identifikovaný v podkladoch okresných úradov v sídle krajov:

- chýbajúce zverejňovanie vyhlásenia a odvolania SPA a mimoriadnej situácie orgánmi vykonávajúcimi ochranu pred povodňami.

Na základe identifikovaných nedostatkov sú orgánmi ochrany pred povodňami navrhované nasledovné opatrenia na ich odstránenie:

- zabezpečiť pre plynulý odtok prečistenie cestných priekop, priepustov a odvodňovacích kanálov najmä v intravilánoch obcí,
- vykonávať povodňové prehliadky vodných tokov a vodných stavieb zasiahnutých povodňou,
- vykonávať kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich z právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami,
- dodržiavať ustanovenia § 20 zákona o ochrane pred povodňami,
- zabezpečiť prietočnosť korýt vodných tokov ich pravidelnou údržbou (odstraňovanie prekážok, čistenie korýt od nánosov), pri súčasnom plnení environmentálnych cieľov čl. 4.7 rámcovej smernice o vode (dosiahnutie dobrého ekologického stavu, prípadne dobrého ekologického potenciálu útvarov povrchových vôd). V chránených územiach pri údržbe tokov zabezpečiť súlad s príslušným stupňom ochrany a zabezpečiť uplatňovanie postupu podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (§ 6 ods. 5 a 6 zákona),
- v prípade vzniku povodňového ohrozenia upozorňovať obecné úrady na potrebu dodržiavania ustanovenia § 26 ods. 3 písm. b) prvý bod zákona o ochrane pred povodňami o bezodkladnom informovaní správcu vodných tokov o vyhlásení stupňov povodňovej aktivity,
- upozorňovať obecné úrady na udržiavanie materiálových prostriedkov (vrecia, piesok a pod.) na záchranné práce v intravilánoch obcí v zmysle povodňových plánov záchranných prác obcí,
- pri lesohospodárskej a poľnohospodárskej činnosti realizovať opatrenia na zamedzenie eróznej činnosti, urýchlenia povrchového odtoku a odplavovania humóznej vrstvy, resp. drevnej hmoty (obsiať problematiku úseky poľnohospodárskej pôdy husto siatymi obilninami alebo krmovinami, vykonávať orbu po vrstevniciach, zakladať TTP, obnovovať medze, realizovať vodozádržné opatrenia, vysádzať stanovištne vhodné pôvodné druhy drevín s melioračnou funkciou, zriaďovať lesy s funkciou ochrany pôdy alebo vodoochrannou funkciou),
- zabezpečiť odstránenie nelegálnych stavieb, skládok odpadu, resp. iných materiálov z korýt tokov, pobrežných pozemkov alebo inundácií brániacich odtoku vody alebo tvoriacich prekážky v korytách.

Ďalšími opatreniami, ktoré neboli identifikované v podkladoch okresných úradov v sídle krajov, platia však všeobecne, sú:

- identifikovať a realizovať preventívne prírode blízke protipovodňové opatrenia (napr. podpora prirodzeného tlmivého rozliatia povodní v nive a spomaľovanie ich postupu,

- ochrana a obnova inundačných území, sprietočňovanie riečnych ramien, odstraňovanie povodňových prekážok a i.),
- v spolupráci s orgánmi a organizáciami v oblasti ochrany prírody a krajiny metodické usmernenie, školenie a environmentálna výchova zameraná na okresné úrady a obce ohľadom zváženia vhodnosti niektorých klasických protipovodňových opatrení (bagrovanie, zásahy do koryta a inundačného územia, iné protipovodňové opatrenia), informácia o iných možnostiach výberu alternatívnych riešení a typoch prírode blízkych opatrení;
 - obnova mokradí, navrhovanie a realizácia opatrení na spomalenie odtoku z povodia (na vodných tokoch i mimo nich), „predlžovanie“ vodných tokov pomocou umožnenia prirodzeného meandrovania (napr. odstránením betónového opevnenia), otvárania mŕtvych ramien, zabezpečenia ich prietochnosti a obnovy funkčnej inundácie najmä v nížinách,
 - zverejňovanie vyhlásenia a odvolania SPA a mimoriadnej situácie orgánmi vykonávajúcimi ochranu pred povodňami na stránkach okresných úradov.

4. Celkové zhodnotenie obdobia prvého polroka 2024

V zmysle zákona o ochrane pred povodňami boli počas vzniku povodňových situácií vyhlásené SPA príslušnými orgánmi v povodňou zasiahnutých oblastiach, boli zvolané príslušné povodňové komisie a vykonávaná hliadková služba.

Správca vodných tokov monitoroval v teréne situáciu na vodných tokoch a VS. Sledoval vývoj hydrologickej situácie na povodňou zasiahnutých úsekoch. Po vyhlásení III., resp. II. SPA začal realizovať povodňové zabezpečovacie práce v súlade s § 17 zákona o ochrane pred povodňami.

Situácia na ohrozenom území bola náležite riešená a priebežne dokumentovaná výjazdovými skupinami okresných úradov, základnými a ostatnými záchrannými zložkami a členmi povodňových orgánov obcí. Zamestnanci odborov krízového riadenia zároveň neustále zabezpečovali informačný tok, prijímali, vyhodnocovali a odosielali prvotné informácie, spracovávali priebežné správy – pravidelné hlásenia o situácii, vykonaných opatreniach a priebehu záchranných prác, na základe ktorých boli spracované pravidelné informácie o situácii a vykonaných opatreniach v postihnutých obciach povodňami, ako aj pravidelných a nepravidelných hlásení. Tie boli predkladané na Centrálnu monitorovaciu a riadiacu stredisko sekcie krízového riadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Povodňová situácia v sledovanom období preukázala včasnú, rýchlu a odbornú reakciu na vzniknuté mimoriadne udalosti nielen profesionálnych pracovníkov, ale najmä starostov obcí a pracovníkov firiem, ktorí vykonávali povodňové záchranné práce.

Po zhrnutí poznatkov a skúseností získaných pri organizovaní, riadení a kontrole vykonávania povodňových záchranných prác a povodňových zabezpečovacích prác možno konštatovať, že operatívnym a kvalitným vykonávaním povodňových záchranných i zabezpečovacích prác došlo k zabráneniu vzniku ešte väčších škôd na majetku občanov, obcí a štátu.

Nadalej je potrebné upozorňovať príslušné orgány na ich povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami, hlavne na dôsledné vykonávanie

povodňových prehliadok vodných tokov a vodných stavieb zasiahnutých povodňou vrátane verifikácie odhadnutých povodňových škôd.

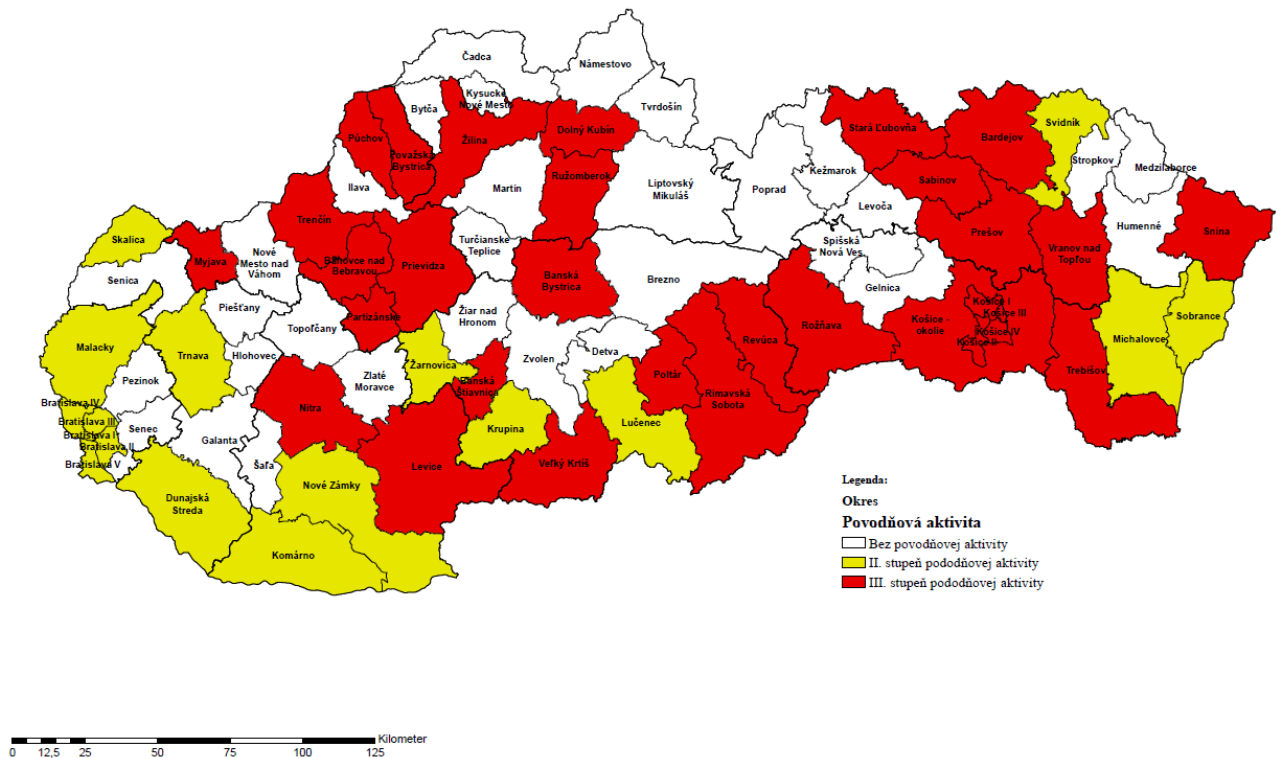
Povodne na Slovensku si od januára do konca júna 2024 vyžiadali 66-krát vyhlásenie III. SPA, 134-krát II. SPA a 7 – krát vyhlásenie mimoriadnej situácie.

Na území Slovenska boli vyhlásené stupne povodňovej aktivity v 149 oblastiach:

- čiastkové povodie Moravy: 9 oblastí,
- čiastkové povodie Dunaja: 6 oblastí,
- čiastkové povodie Váhu: 23 oblastí,
- čiastkové povodie Nítry: 14 oblastí,
- čiastkové povodie Hrona: 7 oblastí,
- čiastkové povodie Bodrogu: 50 oblastí,
- čiastkové povodie Hornádu: 6 oblastí,
- čiastkové povodie Ipľa: 24 oblastí,
- čiastkové povodie Slanej: 9 oblastí,
- čiastkové povodie Popradu a Dunajca: 1 oblasť.

Prehľad vyhlásených SPA v jednotlivých okresoch za prvý polrok 2024, ktoré zaslal SVP, š. p., je zobrazený na obr. 10. V tabuľkovej prílohe správy sú podrobne spracované informácie o vyhlásení a odvolaní SPA, vyhodnotených výdavkoch, použitých materiáloch a zariadeniach spojených so vzniknutými povodňami.

Obr. 10: Mapa vyhlásených SPA v jednotlivých okresoch za prvý polrok 2024 (zdroj: SVP, š. p., 2024)



Hydrologická situácia na území Slovenska bola nepretržite monitorovaná pracovníkmi SHMÚ. Verejnosť bola zároveň nepretržite informovaná o aktuálnych vodných stavoch vo vodomerných staniách a o vydaných a aktualizovaných hydrologických výstrahách na nebezpečenstvo povodne a to v prípade očakávaného zvýšenia vodných hladín s možnosťou dosiahnutia a prekročenia hladín zodpovedajúcich stupňom povodňovej aktivity. Na základe zhodnotenia hydrologickej situácie, charakteristík príslušných povodí a očakávaného vývoja meteorologickej situácie sa v závislosti od závažnosti situácie vydávali hydrologické výstrahy I., II. alebo III. SPA na jednotlivé druhy nebezpečenstva povodní. Výstrahy sa vydávali pre ohrozené okresy SR.

V prvom polroku 2024 boli v 106 vodomerných staniách 524-krát prekročené stupne PA (380-krát I. SPA, 134-krát II. SPA, 10-krát III. SPA). Bolo zaznamenaných 92 povodňových dní s prekročením SPA (84 s I. SPA, 60 s II. SPA, 7 s III. SPA). Pre 71 ohrozených okresov bolo vydaných 805 hydrologických výstrah (z toho 656 výstrah I. stupňa, 138 výstrah II. stupňa a 11 výstrah III. stupňa).

5. Prehľad výdavkov vynaložených na vykonávanie povodňových zabezpečovacích a povodňových záchranných prác, peňažných náhrad a povodňových škôd

5.1 Výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác

V zmysle § 17 zákona o ochrane pred povodňami sa povodňovými zabezpečovacími prácami predchádza vzniku povodňových škôd. Vykonávajú sa na vodných tokoch, stavbách, objektoch alebo zariadeniach, ktoré sú umiestnené na vodných tokoch alebo v inundačných územiach a v povodňovo ohrozených územiach s cieľom zabezpečiť plynulý odtok vody, chrániť stavby, objekty a zariadenia pred poškodením povodňou a zabezpečiť funkciu ochranných hrádzí a protipovodňových línii. V prvej polovici roku 2024 vznikli výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác vo výške 2 800 930,86 eur a vyhodnotenie je nasledovné:

a) Ministerstvo životného prostredia SR:

– Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik	2 706 956,39 eur
– Slovenský hydrometeorologický ústav	14 177,00 eur
Spolu:	2 721 133,39 eur

b) Ministerstvo vnútra SR:

– Trenčiansky kraj	8 227,02 eur
– Žilinský samosprávny kraj	5 836,00 eur
– Prešovský samosprávny kraj	5 575,60 eur
Spolu:	19 638,62 eur

c) Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR:

– LESY Slovenskej republiky, štátny podnik	44 648,49 eur
– Hydromeliorácie, š. p.	15 510,36 eur
<hr/>	
Spolu:	60 158,85 eur

5.2 Výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác

Povodňové záchranné práce sa vykonávajú na záchranu životov, zdravia, majetku, kultúrneho dedičstva a životného prostredia v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni na povodňovo ohrozených územiach a na povodňovo zaplavených územiach. V prvej polovici roku 2024 vznikli výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác vo výške 199 446,75 eur a vyhodnotenie je nasledovné:

a) Ministerstvo vnútra SR:

– obce v Trnavskom kraji	29 435,79 eur
– obce v Trenčianskom kraji	33 537,23 eur
– obce v Nitrianskom kraji	50 029,47 eur
– obce v Žilinskom kraji	8 683,48 eur
– obce Banskobystrickom kraji *	34 160,67 eur
– obce v Prešovskom kraji **	20 139,50 eur
– obce v Košickom kraji	73,56 eur
– Hasičský a záchranný zbor SR	17 868,12 eur
<hr/>	
Spolu:	193 927,82 eur

* materiál obsahuje verifikované výdavky na povodňové záchranné práce počas povodne v období od 9.6.2023 do 2.4.2024 v obci Prenčov, okres Banská Štiavnica vo výške 22 539,12 eur;

** materiál obsahuje dodatočne verifikované výdavky na povodňové záchranné práce počas povodne v druhom polroku 2023 v obci Sedliská, okres Vranov na Topľou vo výške 2 829,12 eur.

b) Ministerstvo obrany SR:

– Ozbrojené sily Slovenskej republiky	5 518,93 eur
<hr/>	
Spolu:	5 518,93 eur

5.3 Vyhodnotenie nároku na peňažnú náhradu

Počas prvého polroka 2024 vznikol nárok na vyplatenie peňažných náhrad za splnenú osobnú pomoc a za poskytnutý vecný prostriedok počas povodňovej situácie v celkovej výške 933 831,27 eur nasledovne:

a) Ministerstvo vnútra SR

Banskobystrický kraj

– za splnenú osobnú pomoc	926 939,85 eur
– za poskytnutý vecný prostriedok	6 891,42 eur
<hr/>	
Spolu:	933 831,27 eur

Nárok na vyplatenie peňažných náhrad za splnenú osobnú pomoc a za poskytnutý vecný prostriedok vznikol počas povodňovej situácie v období od 9.6.2023 do 4.4.2024 v celkovej výške 933 831,27 eur.

5.4 Vyhodnotenie povodňových škôd

Povodňové škody v prvom polroku 2024 po verifikácii tvoria sumu 1 051 541,97 eur, z toho tvoria škody na majetku:

– fyzických osôb	131 882,00 eur
– právnických osôb a fyzických	20 199,40 eur
– obcí	127 323,74 eur
– vyšších územných celkov	2 900,00 eur
– štátu	769 236,83 eur
<hr/>	
Spolu:	1 051 541,97 eur

Materiál zahŕňa povodňové škody, ktoré vznikli v Banskobystrickom kraji v okrese Banská Štiavnica počas povodní v období od 9.6.2023 do 4.4.2024 vo výške 238 143,33 eur.

Zoznam skratiek uvedených vo vlastnom materiáli a v tabuľkovej prílohe

H – výška hladiny v cm

HaZZ – Hasičský a záchranný zbor

MCRaŠ SR – Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky

MD SR – Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

MH SR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

MIRRI SR - Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

MO SR – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠVVaM SR – Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky

MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

MZVEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

OS SR – Ozbrojené sily Slovenskej republiky

SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav

SPA – stupeň povodňovej aktivity

SR – Slovenská republika

SVK-ERCC - Centrálne monitorovacie a riadiace stredisko

SVP, š. p. – Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik

š. p. – štátny podnik

TTP – trvalý trávny porast

VD – vodné dielo

VN – vodná nádrž

VS – vodná stavba

VÚC – Vyšší územný celok